

Soms zit het mee, Soms tegen.

Mr. Ernst Loendersloot
Sr. kandidaat notaris te
Maastricht
Foto: Harry Heuts

Als ANBI is het belangrijk goed na te denken voordat de naam of rechtsvorm wordt gewijzigd. Ook het opheffen van de ANBI is niet zonder meer aan te raden.

Ik doel hierbij op de praktische gevolgen van een uitspraak van de [Rechtbank in Rotterdam](#) (LJN BQ6199) en een arrest van het [Gerechthof in Den-Haag](#) (LJN BR2391). In Rotterdam kwam het allemaal goed voor de ANBI. Maar voor de ANBI die bij het Hof stond niet. Graag bespreek ik de beide uitspraken.

Het zit mee:

In de als eerste gewezen uitspraak van de rechtbank in Rotterdam moest beslist worden of een stichting in de plaats van een ontbonden vereniging erfgenaam kon zijn. In 1992 had iemand een testament opgesteld en daarin tot mede-erfgenaam benoemd: de Vereniging van Verpleeghuis "De Vijf" Havens". In 2010 overlijdt deze persoon en blijkt dat deze vereniging al in 1998 is ontbonden.

Het bestuur van de stichting: Stichting Vrienden van "De Stromen" stelde dat laatstgenoemde stichting erfgenaam was in de plaats van die ontbonden vereniging. Weliswaar ging het hier om een andere rechtspersoon (stichting in plaats van vereniging) en was de naam anders en het "werkgebied" groter, maar het doel van de stichting was vergelijkbaar. Namelijk het bevorderen van de leefomstandigheden van de bewoners van verpleeghuis "De Vijf Havens". Dat is één van de verpleeghuizen waarvan de bewoners door de stichting worden geholpen.

De rechtbank haalt [artikel 47 van Boek 4](#) van het Burgerlijk Wetboek aan. Dit omdat dan gekeken kan worden of uit het testament blijkt dat de overledene zijn testament

zou hebben aangepast als hij zich had gerealiseerd dat uitvoering van zijn wensen onmogelijk was geworden. De rechtbank concludeert dat uit het testament blijkt dat de overledene zijn testament zou hebben aangepast als hij zich gerealiseerd had dat de vereniging niet meer bestond.

Dus kon de rechtbank bepalen dat de nieuwe stichting in de plaats van de (ontbonden) maar in het testament expliciet genoemde vereniging erfgenaam was.

Het zit tegen:

Drie weken na deze uitspraak gaat het mis bij het Gerechtshof. In die zaak was in 1987 een testament opgesteld waarin een stichting tot erfgenaam was benoemd. In 1996 is deze stichting ontbonden wegens "gebrek aan baten". Enkele jaren later (vermoedelijk in 2009) overlijdt de testateur en blijkt dat er geen nieuw testament is opgesteld.

Een andere stichting, die op 17 januari 2003 is opgericht, claimt dat zij in plaats van de ontbonden stichting recht heeft op de erfenis. Weliswaar is de naam anders, maar het doel is hetzelfde en ook een deel van het bestuur en de vrijwilligers zijn hetzelfde als bij de oude stichting.

Het Hof kijkt bij de beslechting van de rechtsvraag ook naar artikel 47 Boek 4 BW net als de rechtbank in Rotterdam. Maar hier wordt een tegengestelde conclusie getrokken. De erflater zou zich wel gerealiseerd (moeten) hebben dat de regeling in het testament onmogelijk uit te voeren was na de ontbinding in 1996 van de in het testament genoemde stichting. Volgens het Hof was het de erflater tijdens zijn leven bekend (of had het hem bekend kunnen zijn) dat deze regeling sinds 1996 niet meer up-to-date was. Kennelijk was dat geen reden om het testament aan te passen.

Oftewel de nieuwe stichting wordt geen erfgenaam in de plaats van de oude stichting.

Omdat een Gerechtshof een hogere rechterlijke instantie is dan een rechtbank, betekent dit dat het eerder tegen dan mee zal zitten. De uitspraak van de rechtbank is dan echt een uitzondering die de regel bevestigt.

Mr. Ernst Loendersloot
kandidaat notaris te Maastricht
Telefoon 043-3509950.

Kijk ook eens op www.ntrs.nl of scan de QR code hieronder.

